

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 12 ΜΗΝΩΝ Ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου ἕως 1 Ἰουλίου Ἑσωτερικοῦ δρ. 6. — Ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. 8.	ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ καὶ ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΜΙΧ. Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ	ΓΡΑΦΕΙΑ «Ἀναπλάσεως» καὶ ἐκδόσεως τοῦ Χρυσοστόμου ὁδὸς Φιλέσσα, 5, παρὰ τὴν Ἱερὰν Βύνοδον.
--	---	--

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ τοῦ Θείου ἐμφάνεια, ὑπὸ Χρυσάνθου Κ. Μακρῆ. — Ἡ ἐν τῇ ὁρθόδοξῳ ποίμνῃ καταπολέμησις τοῦ ὕλισμοῦ. — Ὁ Ῥαββίνος Ἰσαάκ Μ. (τόμος Β) ὑπὸ Ν. Χ. Ἀμβράζη. — Ὁ Βίος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. — Παραρτήματα καὶ ὁρὴ ἑρμηνεία τῆς πλάσεως καὶ συστάσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ τοῦ Θείου ἐμφάνεια

«Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί». (Παῦλ.).

Ἡ σήμερον ἡμέρα παρίστανει τὸν Ἰησοῦν βαπτιζόμενον καὶ ὑπὸ τοῦ συγγενοῦ ἀνωθεν μαρτυρούμενον, ὡς Ὑῖόν ἀγαπητόν τοῦ πρὸ τῶν αἰώνων ἀνάρχου Θεοῦ καὶ Πατρὸς, τοῦ δημιουργήσαντος τὰ σύμπαντα. Ἡ μαρτυρία αὕτη καὶ μόνη ἔρκει νὰ πείσῃ τοὺς βροτούς, ὅτι ὁ ἐν Ἰορδάνῃ βαπτισθεὶς καὶ πανδήμως ἀνακηρυχθεὶς εἶνε Θεὸς σαρκοφόρος, ὅστις ἐφανερώθη τῷ κόσμῳ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, «ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ» (Παῦλος).

Οἱ ἀμφιβάλλοντες καὶ ὁ ἱστορικὸς Μύλλερ.

Ἄλλ' οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων σήμερον, κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ ὕλισμοῦ καὶ τῆς ἀπιστίας, πρὸς πᾶν ὑπερφυσικὸν ἀμφιβάλλοντες καὶ τοὺς ὅμους αὐτῶν ἐγείροντες, δυσπιστοῦσι πρὸς ταῦτα. Διὰ τοὺς τοιοῦτου εἶδους ἀνθρώπους ὅλην τὴν θεολογίαν τῶν μεγίστων θεολόγων, καὶ ὅλην τὴν ῥητορείαν τῶν ἐξόχων ῥητόρων καὶ ἀν' ἐξαντλήσεως, διστάζοντας θὰ τοὺς ἀφήσῃς.

Ἐλπὶς ὑπάρχει νὰ πείσῃτε τούτους μόνον δι' ἱστορικῶν γεγονότων ἀναμφισβητήτων, ὑπ' ἀξιοπίστων μαρτυρουμένων ἀνδρῶν καὶ οἰοῦναι ψηλαφωμένων, ὅποιά εἰσιν ἡ ἐπιστροφή τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου ἐπὶ τὸν Θεὸν τὸν ἀληθινόν, ὃν ἐκήρυξεν ὁ Ἰησοῦς, ἡ ἐξάπλωσις καὶ ἐγκατάστασις τοῦ χριστιανισμοῦ ἀνά τὰ ἔθνη δι' ὁργάνων καὶ μέσων ἀσημάντων, ἡ διάρκειά τῆς τοῦ Ἰησοῦ θρησκείας μεθ' ὅλας τὰς κατ' αὐτῆς καταδρομὰς καὶ ἀντιξέους περι-

στάσεις, ἡ πρὸς τὸν Χριστὸν πίστις καὶ λατρεία τῶν μάλ-
λον ἀνεπτυγμένων καὶ πεπολιτισμένων ἰθύνων, καὶ τὰ
τοιαύτης φύσεως μεμαρτυρημένα καὶ ἀναντίρρητα γεγονό-
τα, ἅτινα ἐπείσαν μετὰ μακρὰς καὶ ἐπιταμένους μελέτας
καὶ ἕνα τῶν νεωτέρων ἱστορικῶν, τὸν διάσημον Ἰωάννην
Μύλλερν (μὴ εὐνοϊκῶς πρότερον πρὸς τὸν χριστιανισμὸν
διακείμενον), νὰ γράψῃ πρὸς τὸν φιλόσοφον Κάρολον Βοννέ
τὰ ἀξιοσημείωτα ταῦτα· «Κατείδον τὴν ἐντὸς θαυμασίαν
πραγμάτων σπουδαιοτάτων γεγονότων, τελεσθέντων δι'
ἀσημάντων μέσων. Ἐπείσθην ὅτι τὰ κατὰ τὴν ἐγκατά-
στασιν τοῦ χριστιανισμοῦ γενόμενα ἀποδεικνύουσιν, ὅτι
ἔργον Θεοῦ ὑπῆρξεν ἡ ἐπὶ τῆς γῆς ἰδρύσις τοῦ χριστιανι-
κοῦ θρησκευματος».

Δι' ἐνὸς τοιοῦτου λοιπὸν γεγονότος ἱστορικοῦ καὶ ἀναμ-
φισβητήτου, τελεσθέντος ἐν τῷ κόσμῳ ὑπὸ τοῦ σήμερον
βαπτιζομένου, θὰ πειραθώμεν νὰ πείσωμεν τοὺς ἀμφιβάλ-
λοντας καὶ δυσπιστοῦντας, ὅτι ἡ ἰδρύσις καὶ διάρκειά τῆς
χριστιανικῆς θρησκείας εἶνε ἐντὸς «ἔργον Θεοῦ» κατὰ τὸν
ἱστορικὸν Μύλλερν, καὶ ὁ ἰδρυτὴς ταύτης εἶνε Θεὸς-
θρῶπος.

Τὸ διαρκὲς καὶ μόνιμον τῆς θρησκείας
τοῦ Ἰησοῦ.

Ἰδρύων τὴν αὐτοῦ θεότευκτον Ἐκκλησίαν ὁ Ἰησοῦς,
καὶ τὸ στερεὸν αὐτῆς καὶ ἀπερίτρεπτον ὑποδεικνύς, εἶπε
τὸ γνωστὸν ἔκείνο καὶ πολυσήμενον ῥῆμα, ὅπερ μακρὰ
ἐβεβαίωσε πείρα· «Οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ
πύλαι ᾄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς». Πᾶσα τουτέστιν ἀν-
τικειμένη δύναμις, ὅσῳ μεγάλη καὶ κραταιά καὶ ἀν' ὑποτε-
θῇ, καὶ πᾶς οἰοσδήποτε διωγμός, ὅσῳ χαλεπός καὶ φρι-
κώδης καὶ ἀν' ἐπιπέσῃ κατὰ τῆς ἐμῆς Ἐκκλησίας, οὐδὲν
θὰ κατορθώσῃ· «Τεθεμελίωται γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν». Καὶ τῷ ὄντι τῆς θρησκείας ταύτης τὴν διάρκειν καὶ
ἀκατάλυτον ὑπαρξίν δὲν ἴσχυσαν νὰ καταβάλωσιν οὔτε
σοφοὶ καὶ ἀλλεπάλληλοι διωγμοί, οὔτε ἀπηνῶν τυράν-
νων ὀδυνηραὶ βάσανοι, οὔτε μαρτυρικῶν αἱμάτων ἐκχύσεις,
οὔτε βαρβάρων ἰθύνων ἐπιδρομαί, οὔτε σοριστῶν καὶ φιλο-
σόφων γραφίδες καὶ διαστροφαί, οὔτε τέλος πᾶσα ἡ πολυ-

μήχανος τῆς τε πρὸ ἡμῶν καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς ἀπίστου γενεᾶς τερθρεῖται καὶ ὑλόφρων διδασκαλία.

Κατασκευάσκει οὕτω θεῖον καὶ ἐπὶ ἀρχαῶντων ἐρεῖδομένην βάσιν, διέμεινε καὶ ὑφίσταται σταθερὰ καὶ ἀνώλεθρος ἐπὶ τοσοῦτος αἰῶνα. ὥστε πᾶν ὑλόφρων δὲ τοῦ χριστιανισμοῦ ἔξοχος διδάσκαλος καὶ ἀπολογητής; Ἰωάννης δὲ Χρυσόστομος, τοὺς πολυχρόνους ἐκείνους καὶ δεινούς κατὰ τῆς θρησκείας πολέμους ἀναλογιζόμενος, τοὺς ὑπὸ τε τῶν τυράννων καὶ αἰρεσιάρχων ἐπενεχθέντας, καὶ ταύτην ἀφανίσαι μὴ δυνήθέντας. ἐν πεποιθήσει ἔδωκε χριστιανικὴ καὶ μετὰ παρηγορίας ἐκήρυττεν. Αὕτη ἀπολεμωμένη καὶ ἐπιβουλεύομένη περιγίνεται ὑβριζομένη λαμπροτέρα καθίσταται· δέχεται τραύματα καὶ οὐ καταπίπτει ὑπὸ τῶν ἐλαῶν· κλυδωνίζεται, ἀλλ' οὐ καταποντίζεται· χιμαίνεται, ἀλλὰ ναυάγιον οὐχ ὑπομένει· παλαίει, ἀλλ' οὐχ ἡττάται· πυκνᾷ, ἀλλ' οὐ νικᾷται. Τοιαύτη πράγματι ἀπεδείχθη ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, ἀήττητος καὶ ἀκατάβλητος.

Πᾶσαι αἱ κατ' αὐτῆς τυραννικαὶ καὶ λυσσώδεις ἐπιθέσεις ἀπέβησαν τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι· ἀβλαβεῖς. Τριῶν αἰώνων σκληροὶ καὶ ἀκατάπαυστοι διωγμοὶ οὐδόλως ἐσχυσαν ν' ἀνακόψωσι τὴν θριαμβευτικὴν πορείαν τῆς θεοφρουρήτου ταύτης θρησκείας. Πάντα τῶν ἀναριθμητῶν αὐτῆς ἐχθρῶν τὰ πεπρωμένα βέλη καὶ φρικτὴν κολαστήρια, δι' ὧν τοὺς κήρυκας τῆς πίστεως ἐκόλαζον καὶ διεστρέβλουν, εἰς ἀχρηστίαν καὶ ἀδράνειαν περιέπεσαν. Καίτοι δὲ τὰς αὐτὰς τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν περιέσχον ἀνήμεστα θείνα, οὐχ ἥττον αὐτὴ διέμεινε ἀκλόνητος καὶ σταθερὰ. «Τεθεμελιώθη γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν» κατὰ τὴν προφησίαν τοῦ ἀθανάτου αὐτῆς δομῆτορος.

«Δεξιὰ Κυρίου ἐποίησε δύναμιν»

Τὸ θεοστήρικτον θρησκευτικὸν προέβαινε γιγαντιαίως· ἔλαμψε ἐν μέσῳ μυρίων προσκομμάτων καὶ ἀνυπερβλήτων δυσχερειῶν, πείθον καὶ ἐκπλήττον, τιθασαῖον καὶ ὑποτάσσον, ἐξημερῶν καὶ πολιτικῶν κόμης καὶ πόλεις, φυλάς καὶ γένη πολυπληθῆ, κράτη ἐλόκληρα καὶ ἔθνη βαρβαρικά, εἰς ἀθέτην διαρκῶς βεῖνον καὶ ἐπιζήλον ἀκμήν. Ὁθεν καὶ ἐν βραχεῖ χρόνῳ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες, πλοῦσι καὶ πένντες, σοφοὶ καὶ ἰδιῶται ἐδέξαντο τοῦτο προθύμως καὶ ἐνεκοιμήθησαν. Τοιοῦτο παράδοξον καὶ ὑπεράνθρωπον ἀληθῶς ἔργον ἐστὶ κατάρθωμα ἀνάντητον τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου· ὥντως ἔργον Θεοῦ ὑπῆρξεν ἡ ἐπὶ τῆς γῆς ἰδρυσις τοῦ χριστιανικοῦ θρησκευματος.

Οὐδὲν ἄρα κατίσχυσε, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Σωτῆρος, τῆς θεοφυτεῦτο θρησκείας, οὐδὲ κατίσχυσε ποτέ. Καὶ παιθεῖται ἡμᾶς περὶ τῆς ἐν τῇ μέλλοντι ἀκαταμάχητου αὐτῆς δυνάμεως καὶ πορείας ἢ ἐκ τῶν προτέρων βεβαιότητος. Καὶ ἵνα ἀσφαλῶς περὶ τῆς ἀκατάλυτου διαρκείας τῆς ἡμετέρας θρησκείας, καὶ τῆς θείας τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτῆς δυνάμεως πληροφορηθῇτε, δότε προσοχὴν καὶ εἰς τὰ ἡδὴ λεχθησόμενα.

Θεὸς ὁ ἰδρυτής

Ἐκπλήσσεται τῇ ἀληθείᾳ ἡ ἀνθρώπινη διάνοια καὶ

ἀκούσα ἀναγκάζεται νὰ πιστεύσῃ εἰς τὴν θείαν τοῦ ἰδρυτοῦ δύναμιν, τὸ ἀκαταγώνιστον καὶ διαρκὲς τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἀναλογιζομένη. Πῶς τῶντι ἐπὶ τὰς αὐτὰς ἔτη, ἐν μέσῳ τοσοῦτων μεταβολῶν καὶ πολιτικῶν ἀναστατάσεων, ἐν μέσῳ ἡγρίων κατ' αὐτῆς ἐπιθέσεων καὶ καταδρομῶν, διαμένει σταθερὰ καὶ ἀμετάβλητος ἡ θρησκεία Ἐκείνου, ὅστις ἐτελεύτησε τὸν βίον ἐν βασιλείᾳ; Πῶς, ἐν τῇ τοσοῦτων σοφῶν καὶ μεγάλων ἀνδρῶν τὰ διδάγματα παρεδόθησαν εἰς λήθην, ἐν τῇ ἐξάχων φιλοσόφων καὶ ῥητόρων αἱ λόγοι καὶ τὰ συγγράμματα ὑπ' ὀλιγίστων μόλις γινώσκονται, καὶ εἰς εὐαρίθμους διδάσκονται, ἐν τῇ ἐπείσον καὶ περιεφρανθήσαν τὰς αὐτὰς φιλοσοφικὰ συστήματα, ἀκμάζοντα ἄλλοτε, ἐν τῇ παρήλθον ἀνεπιστρεπταί τὰς ἀρχαῖα θρησκευτικὰ μετὰ τῶν ἰδρυτῶν αὐτῶν, ἐν τῇ ἐλθουσῇ ἔσαν τοσοῦτοι ἐπιφανεῖς συγγραφεῖς καὶ διδάσκαλοι ἡθικολόγοι καὶ νομοθέται, καὶ πλείστοι ἑτεροί, εἰς ἄκρον παιδείας καὶ ἐπιστήμης ἑλληναῖοι, πῶς, λέγω, ἐν τῇ πάντες οὗτοι παρήλθον καὶ σχεδὸν ὑπὸ τῶν πλείστον ἀγνοοῦνται, πῶς μόνον ἡ διδασκαλία καὶ ἡ θρησκεία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑφίσταται καὶ διαμένει ἀσάλευτος καὶ ἀναλλοίωτος· ἐν μέσῳ τοσοῦτων ἐρειπτῶν, ἀκαταπαύστως εἰς πάντα τὸν πεπολιτισμένον κόσμον κηρυττομένη, καὶ ὑπὸ μυριάδων ψυχῶν λατρευομένη;

Πόθεν ἡ μυστηριώδης αὕτη καὶ ἀκατάβλητος δύναμις ἡ ἀντιστάσα καὶ νικήσασα τὰ προσκόμματα μακρῶν αἰώνων, καὶ τοὺς δεινούς ἀγῶνας ἀμειλίχτων πολεμίων; Διατί δὲν περιέπεσαν εἰς λήθην καὶ ὁ Χριστός, ὅπως τοσοῦτοι ἄλλοι πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν ἐνδοξοὶ καὶ ἐπιφανεῖς, διαπρέψαντες ἐν λόγοις, ἐν δυνάμει, ἐν πλοῦτι, ἐν ἀξιώμασιν, ἐν σοφίᾳ καὶ εὐλογησίᾳ, ἐν μεγαλοφυίᾳ καὶ στρατηγικοῖς κατορθώμασι καὶ μυρίοις ἄλλοις προτερήμασι, φυσικοῖς τε καὶ ἐκτετατοῖς; Ἐν ποίᾳ δυνάμει καὶ τέχνῃ, ἐν τίνι μεθόδῳ καὶ ἐπινοίᾳ κυριαρχεῖ ἐπὶ τῶν καρδιῶν, καὶ δεσποζει τῶν αἰώνων ἀδιαπτώτως ὅ ἐν πενίᾳ καὶ ἀφανεῖ τὸν βίον διανύσας; «Καὶ βασιλεὺς μὲν μυρίων καὶ στρατηγὼν ἡνδραγαθήματα, (ὡς ὁρθῶς παρατηρεῖ ὁ χρονογράφος Ἰωάννης), ὧν καὶ τὰ ὑπομνήματα μένει, σεαίγηνται· καὶ πόλεις ἀναστήσαντες, καὶ τελεῖν περιβαλόντες, καὶ πολέμους νικήσαντες, καὶ τρόπαια στήσαντες, καὶ ἔθνη πολλὰ δουλωσάμενοι, οὐδὲ ἐξ ἀκοῆς, οὐδὲ ἐξ ὀνόματός εἰσι γινώσκοντες, καίτοι καὶ ἀνδριάντας ἀναστήσαντες καὶ νόμους θέντες».

Τούτων λοιπὸν ἀπάντων ἀφανισθέντων καὶ εἰς λήθην παραδοθέντων, πῶς μόνος ὁ Ἰησοῦς νικῶν καὶ τὰ πάντα θαμάζων, διατελεῖ ἀείποτε ὢν — ὡς εἶπεν ὁ κλεινότερος τῆς Γερμανίας ὀρθολογιστὴς Ἰωάννης Παῦλος — «ὁ ἁγιώτερος μεταξὺ τῶν ἰσχυρῶν, καὶ ὁ ἰσχυρότερος μεταξὺ τῶν ἁγίων». Καθότι· ἀδιὰ τῆς θείας Αὐτοῦ χειρὸς ὕψωσε τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου ὑπὲρ τὰς στρόφιγγας αὐτῶν, μετέβαλε τὴν κοίτην τοῦ χιμαῤου τῶν αἰώνων, καὶ δεσποζει τοῦ χρόνου διηνεκῶς.

Πῶς ταῦτα πάντα ἐξηγήσει καὶ συμβιβαστέον; Μία μόνη ὑπάρχει πρὸς ταῦτα ἀπάντησις ἀληθὴς καὶ ἀπο-

χρήσα· αὐτὴ εἶνε Θεός. Τούτο ἐκήρυξαν αἱ εὐγενέστεραι καρδίαι, τοῦτο ὁμολόγησαν αἱ ἁγιώτεραι ψυχαί, τοῦτο ὑπεστήριξαν αἱ σοφώτεραι διάνοιαι, τοῦτο ἐβεβαίωσαν ἀπειράριθμα μαρτύρων στίφη δι' ἐκχύσεως τοῦ αἱματος τῶν· τοῦτο δικαίως ἐπίστευσεν ὁ πεπολιτισμένος κόσμος, καὶ τοῦτο ὑποστηρίζομεν καὶ ἡμεῖς καὶ ἀκραδάντως πιστεύομεν.

Ἐν Ἀθήναις 6 Ἰανουαρίου 1902.

Ἀρχ. Χρυσάνθος Κ. Μακρῆς
διδάκτωρ τῆς Ιατρικῆς.

Ἡ ΕΝ Τῇ ΟΡΘΟΔΟΞῳ ΠΟΙΜΝῃ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΙΣ ΤΟΥ ΥΛΙΣΜΟΥ

Γ'

Μετὰ τὸν Θεὸν ἡ δόξα καὶ ἡ ἀκμή μιᾶς Ἐκκλησίας ὀφείλεται εἰς τὸν διακονοῦντα ἐν αὐτῇ κληρὸν, καὶ πρὸ πάντων εἰς τοὺς ἡγουμένους καὶ διοικοῦντας ἐν αὐτῇ ἐπισκόπους παντὸς βαθμοῦ.

Τί εἶνε ὁ ἐπίσκοπος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ; ὅ,τι ὁ στρατηγὸς εἰς τὸ στράτευμα, ὅ,τι ὁ κυβερνήτης εἰς τὸ σκάφος, ὅ,τι ὁ πατὴρ εἰς τὴν οἰκογένειαν. Στράτευμα, μὲ στρατηγὸν ἄμαθῃ, ἀδέξιον, ῥάθυμον, ποῖον θὰ ἔχη τέλος; Ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας ἡ ὑπὸ τὰς λόγχας τοῦ ἐχθροῦ. Σκάφος, μὲ πλοίαρχον ἀνίκανον καὶ ἀπρόσεκτον, ποῖον θὰ λάβῃ τύχην; Ὁ κατὰ πολεμικὴν ἀπὸ τῆς τριφυλίας, ἡ θὰ θρασυθῇ ἐπὶ ὑφάλων, σκοπέλων, καὶ κρημνῶν. Καὶ οἰκογένεια μὲ πατέρα σεαυτὸν, ἄσωτον, ἄστοργον, ποῖον θὰ καταντήσῃ; Εἰς τὴν πτωχείαν, τὴν ἀποκλήνῃν, τὴν καταστροφὴν.

Ἀνάλογος δὲν δύναται παρὰ νὰ ᾖ καὶ ἡ κατὰστασις Ἐκκλησίας, εἰς τὴν ὁποῖαν οἱ παντὸς βαθμοῦ ἄρχιερεῖς συναντῶνται ἐν ἀριθμῷ σοβαρῶ, περὶ ἐπιπολαίαν ἀντίληψιν καὶ πλημμυρῇ ἐκτελέσει τῶν καθηκόντων αὐτῶν. Τὸ πλῆρωμα αὐτῆς, ἀκολουθοῦν τοὺς πολλοὺς καὶ ὄχι τὰς ἐξαιρέσεις, θὰ προσοικειωθῇ τὰ ἐλαττώματά των καὶ θὰ ἐπιτείνῃ αὐτά, ὁ δὲ ὑλισμὸς, θεωρητικὸς καὶ πρακτικὸς, εὐρίσκων τὴν μάνδραν ἀφροσύνην, θὰ εἰσέλθῃ λυμαινόμενος καὶ καταστρέφων τὸ ποίμνιον.

Κατὰ παλαιὰν, ἀλλὰ καὶ νέαν πάντοτε ἀλήθειαν, οἱ ὑπὸλοι ἀγαπᾶσι νὰ μιμῶνται τοὺς ἀρχοντάς των. Τοῦτο ἰσχύει καὶ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ κύκλῳ. Ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ ἀρετὴ θάλλουσιν ἐν ταῖς ψυχαῖς καὶ τῇ βίῳ τῶν χριστιανῶν, ὅταν τὸ ζῶν ὑπόδειγμα παρέχουσιν εἰς αὐτοὺς οἱ τεταγμένοι νὰ τοὺς καθοδηγῶσι καὶ νὰ ᾖ εἰς αὐτοὺς τύπος ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἡγάθῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἀγάπῃ.

Ἐντεῦθεν ἡ καταπολέμησις τοῦ θεωρητικοῦ καὶ πρακτικοῦ ὑλισμοῦ ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ ποίμνῃ εἶνε ἀδύνατον νὰ διεξαχθῇ ἐρωμένως καὶ τελεφεφῶς, ἐὰν δὲν ἡγηθῶσιν εἰς αὐτὴν οἱ ἐπίσκοποι τῆς, ἀρίστως συγκεκοτημένοι πρὸς τὸν

ἀγῶνα. Καὶ τοιοῦτοι θὰ ᾖ, ἀν ἀκολουθήσωσιν εἰς τὰ ἔχνη ἰδίᾳ τῶν ἐπισκόπων τῶν πρώτων αἰώνων τῆς Ἐκκλησίας, τὴν αὐτὴν προσλαμβάνοντες διάνοιαν, τὴν αὐτὴν καρδίαν, τὸ αὐτὸ ἦθος, τὸν αὐτὸν ζῆλον, τὸ αὐτὸ πῦρ, λόγῳ καὶ ἔργῳ φωτίζοντες καὶ ἐποικοδομοῦντες τοὺς πιστοὺς, ἐλέγχοντες δὲ, διαρρηγνύοντες καὶ προσελκύοντες τοὺς ἀντιλήγοντας καὶ ἀντιδοξοῦντας. Διότι οὕτω, διὰ μὲν τοῦ θεολογικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ καταρτισμοῦ καὶ τῆς διδασκλικότητος τῶν οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας θὰ προφυλάξωσι τὸ ποίμνιον ἀπὸ τῆς λύμης τῶν ὑλιστικῶν καὶ ἡθελῶν δοξασιῶν καὶ θὰ καταστήσωσιν ἀσίστητον τὴν Εὐαγγελικὴν ἀλήθειαν ἐν αὐτῇ· διὰ δὲ τῶν ἔργων τῶν καλῶν ὄχι μόνον θὰ ἐπιδράσωσιν ἐξόχως εἰς τὴν κατὰ χριστὸν διαμόρφωσιν τοῦ ἥθους καὶ τοῦ βίου τῶν πιστῶν, ἀλλὰ καὶ θὰ δώσωσι πολλοὺς ἀπίστους· εἰς σπουδαίαν ἐξέτασιν τῆς θρησκείας, τῆς ἀπεργαζομένης τοιοῦτους χαρακτῆρας, καὶ θὰ φέρωσιν ἱκανοὺς ἐξ αὐτῶν εἰς ἐπίγνωσιν καὶ δοξολογίαν τοῦ Οὐρανοῦ Πατρὸς.

Βεβαίως καὶ ὑπὸ τοὺς κρατίστους τῶν ἐπισκόπων οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ οἱ ἀπίστοι δὲν θὰ ἐλλείπωσιν· ἀφοῦ δὲν ἐλείψων οὔτε ἐπὶ τῶν ἀποστόλων, εἰς τόπους, ὅπου ἐκλήρυξαν καὶ ἱλαρυατοῦργησαν οὗτοι, οὔτε ἐπὶ τῶν ἐνδοξῶν καὶ μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, οἵτινες ἐδωκαν πλῆρες τὸ μέτρον τῆς ἀρετῆς καὶ πλήρους θεωρητικῆς καὶ πρακτικῆς συγκροτήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ποιμένων. Τὸ ἔργον τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς σωτηρίας ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἐκτῆς ἐλευθέρως προαιρέσεως, ἀκνῶν δὲ τινα κανεῖς δὲν δύναται νὰ σώτῃ, οὐδ' αὐτὸς ὁ Θεός, ὅστις καλεῖ, προτρέπει, ἐλκεῖ, ἀλλὰ δὲν ἐκβιάζει. Τὸ ζήτημα ὅμως εἶνε πῶς νὰ πυκνώωνται καὶ νὰ στερεώνωνται ὁλονὲν αἱ τάξεις τῶν ἀληθινῶν πιστῶν, ἀντὶ νὰ ἀραιώνωνται καὶ νὰ κλονίζωνται, πῶς ἡ πίστις νὰ ἐπεκτείνεται δομηραὶ ἐπὶ πλείονας καὶ νὰ αὐξάνωνται οἱ γνήσιοι τηρηταὶ τῶν ἐντολῶν αὐτῆς· τοῦτο δὲ θὰ παραμῆνῃ ἀπλοῦς εὐσεβὲς πόθος, ἐφόσον τὸ σῶμα τῶν ἐπισκόπων καθυστερῇ σοβαρῶς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν διδακτικῶν καὶ πρακτικῶν αὐτοῦ καθηκόντων.

Οὐδ' ἔτιω, ὅτι εἶνε εὐκολον πάντες οἱ ἐπίσκοποι νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὸ προσῆκον ὕψος τῆς ἱερᾶς ἀποστολῆς των. Διὰ νὰ θάλλῃ ὁμοῦς ἡ πίστις, πρέπει ἡ μεγάλη τοῦλάχιστον πλειονότης των νὰ δρᾷ γνησίως κατὰ τὸ ἡέλημα τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τῶν κανόνων τῆς Ἐκκλησίας. Διότι ὅπου πλεονάζουσι καὶ ὑπερισχύουσιν οἱ χλαροί, οἱ ἀδόκιμοι, οἱ ῥάθυμοι, καὶ οἱ πορευόμενοι κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ματαιότητας καὶ ἀρεσκείας ἐπίσκοποι, ἐκεῖτὸ στάδιον μένει ἀνοικτὸν εἰς τὴν καταστρεπτικὴν ἐπιδρομὴν τοῦ θεωρητικοῦ καὶ πρακτικοῦ ὑλισμοῦ, οὐδὲ δύναται μόνῃ ἡ ἀληθὴς ἐπιστήμη νὰ ἀνακόψῃ τὸ ἔργον τῆς ἀπιστίας· καθόσον ἡ ἀπίστια εὐρίσκει τροφὴν πανίσχυρον εἰς τὰ πάθη, τὴν δὲ δεσποτείαν αὐτῶν ἰσχύει νὰ καταρρίψῃ πρὸ πάντων Ἐκκλησία, διοικουμένη ὑπὸ ἐπισκόπων διαχερόντων τὴν ἰδίαν τὴν πίστιν καὶ ἀγιότητα εἰς τὰ πνεύματα, τὰς καρδίας καὶ τὸν βίον τοῦ χριστεπανώνμου πληρώματος αὐτῆς.

Τὸ ζήτημα τῶν καλῶν ποιμένων εἶνε τὸ σπουδαίον· ὅτι ἀπὸ δλα διὰ τὴν δόξαν μιᾶς Ἐκκλησίας, διὰ τὴν νίκην αὐτῆς καὶ ὅλου τοῦ συνασπισμοῦ τῶν πολεμίων τῆς· καὶ διὰ τοῦτο θέλομεν συμπληρώσει τὰ περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ ἐπόμενον ἀρθρον.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Χ. ΑΜΒΡΑΖΗ

Καθηγ. τοῦ Πρακτικοῦ Λυκείου καὶ πρῶτῃ Ἱεροκήρυκος Σμύρνης.

Ο ΡΑΒΒΙΝΟΣ ΙΣΑΑΚ Μ.

ΠΡΟΪΚΤΑΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ
ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΟΥΣΙ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ

Πλήρης ἐνδιαφέροντος καὶ ποιικίλων περιπετειῶν καὶ ἀποδείξεις περὶ τῆς ἀληθείας τῆς Μιάς, Ἀγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐκ τῶν ἱερῶν Γραφῶν καὶ τῶν Ἀγίων Πατέρων, Ἀνατολικῶν τε καὶ Δυτικῶν.

ΤΟΜΟΣ Β'.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου φύλλου)

— Ἐρὲ ἀδελφέ, εἶπεν ὁ ἱατρός, παρατηρῶν ὡς αἰσχυρόμενος ὅτε μὲν τὸν γέροντα, ὅτε δὲ τοὺς περιέργους ἀκροατάς, ἔρὲ ἀδελφέ, ποῦ νὰ τὰ ξεύρω ἐγὼ αὐτά! Αὐτὰ εἶνε δλόκληρος ἐπιστήμη. Ἐστὶ εἶχον ἀκούσει περὶ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ τοῦ Κατακλυσμοῦ, εἶσι ἐπίπιστοι. Μήπως τὰ εἶχον ἐξετάσει ποτέ, ἢ εἶχον καιρὸν νὰ τὰ ἐξετάσω;

— Ἰατρέ, τῷ εἶπεν ὁ γέρον, τί θὰ ἐλεγες, ἂν σοὶ ἔλεγον, ὅτι ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη εἶνε ἀγυρτεία;

— Θὰ ἔλεγον, ὅτι ἀγνοεῖς τὴν ἐπιστήμην, ὅτι δὲν ἐμελέτησας τὴν ἱατρικὴν.

— Καὶ ἐγὼ σοὶ λέγω μὲ ὅλον τὸ γεροντικὸν θάρρος, ὅτι ἀγνοεῖς τὴν Ἀγίαν Γραφήν, δὲν ἔμαθες ἀκόμη τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, δὲν ἔχεις καμμίαν σχέσιν μὲ τὸν Κύριον, καὶ ἡ πνευματικὴ σου κατάστασις δὲν εἶνε καλὴ... Ἄν συνέβαινε αὐτὴν τὴν ὥραν νὰ πάθωμεν κανὲν ἀπευκταῖον, νὰ ἐβυδίζομεθα, πῶς θὰ παρουσιάζεσθαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ;

Ἄν ἐγὼ δὲν ἠναντιούμην εἰς τοὺς σαρκασμούς σου τοὺς ἐναντίον τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, καὶ δὲν σοὶ ἀπεδείκνυνον μὲ πρῶτα τὴν ἀπόλυτον ἀλήθειαν τῶν ἁγίων Γραφῶν, ὅλοι οὗτοι οἱ ἀδελφοί μας ἐδῶ (καὶ ἔδειξε τοὺς περιέργους ἀκροατάς), ὅλοι οὗτοι, οἱ ὅποιοι περιμένουν ἀπὸ τοὺς πεπαιδευμένους νὰ μάθουν τὴν ἀλήθειαν, θὰ ἐνόμιζον πρῶτα, ὅτι ἡ ἀγία μας θρησκεία, ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ, ἡ μόνη σοφὴ καὶ λογικὴ, εἶναι, ὅπως ἤθελες νὰ τὴν παραστήσης... Δὲν φθάνει ὅτι ἐπλανᾶτο σύ, ἀλλ' ἤθελες νὰ παρασύρῃς καὶ ἄλλους εἰς τὴν πλάνην σου. Ἰατρέ, ἱατρέ! αὐτὰ δὲν εἶναι ἰδία ἐπιστημονῶν...

Ὁ ἱατρός ἦτο ἠναγκασμένος νὰ ὑποστῇ τὸν λογικὸν πυροβολισμὸν τοῦ γέροντος.

Τὸν ἤκουε. Μετενόει. Οὐδὲν ἔλεγεν.

Ὅλοι οἱ ἀκροαταὶ ἦσαν μὲ τὸ μέρος τοῦ γέροντος· ὅτε τις ἔλθων ἐκ τοῦ καταστρώματος.

— Τρικυμῖαν μεγάλην θὰ ἔχωμεν! εἶπεν, ἔτσι ἤκουσα νὰ λέγῃ ὁ ὑποπλοίαρχος.

Ἀπερροφημένοι ἐκ τῆς συζητήσεως, δὲν εἶχον ἐννοήσει, ὅτι εἶχον διέλθαι τὸν Ἑλλησποντον, τὴν Τένεδον, τὴν Μιτυλήνην, καὶ εὐρισκόμεθα ἀπέναντι τοῦ Ἀγίου Ὀρους... Ὅποτε τὴν ἀνώμαλον κίνησιν τοῦ πλοίου εἶχον ἀντιληφθῇ...

Ὁ ἱατρός ἔγεινε κατακίτρινος, καταπράσινος ἐκ τοῦ φόβου.

— Ξεύρεις νὰ κολυμβᾷς, Ἰατρέ; τὸν ἠρώτησεν ὁ γέρον.

— Ὅπως διόλου! ἀθύμως εἶπεν ὁ ἱατρός...

— Αἱ! ὁ Κύριος ἡμῶν εἶναι Κύριος τῆς ἕρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. Ἄν ὁ Κύριος εὐδοκῇ διὰ ναυαγίου νὰ πορευθῶμεν πρὸς Αὐτόν, εἴη τὸ ὄνομα Του εὐλογημένον!...

Τοῦ ἱατροῦ ἔτρεμεν ἡ σιαγὼν, καὶ συνεκρούοντο οἱ δδόντες...

Τὸν οὐρανὸν εἶχον καλύψει νέφη πυκνὰ καὶ μελανὰ. Καίτοι μεσημβρία, εἶχον ἀνάψει τοὺς φανούς, διότι ἦτο σκότος φοβερόν... Ἀστραπαὶ διέσχίζον τὸν αἰθέρα, καὶ ἐφωτιζέτο πρὸς στιγμὴν ἀπαισίως ὁ οὐρανός. Ἐβρονταὶ ἐκωφαντικαί. Ἄνεμος δυνατός ἤπειλει νὰ καταθραύσῃ τοὺς ἱστούς... Τὰ κύματα ἦσαν πελώρια, ὑψόμενα ὡς ὄρη... τρομερὰ ἄβυσσος ἦνοιγετο ἐν τῇ θαλάσῃ, τάφος ἀχανής, μελανοπράσινος... Τὸ ἀτμόπλοιο τῆδε κἀκεῖσε φερόμενον ὡς ἀκυβέρνητον, ὑψοῦτο, κατέπιπτε, περιστρέφετο, ἐξεσφενδονίζετο ὡς φλοῖδες καρούου... Πινάκια, λυχνίαι, ποτήρια θραυόμενα ἀλληλοδιαδόχως, συγκρουόμενα καὶ ἐκτινασόμενα ἀπαισίως—καὶ φοβερώς ἤχουν... Ὅλοι εἶχον ἐναγκαλισθῇ στερρῶς τοὺς στύλους καὶ εἴτι ἄλλο ἀντικείμενον στερεὸν ἡδυνάμεθα νὰ εὐρωμεν...

Τότε ἤκούσθη ἐν κρῖν μέγα καὶ τόσον φοβερόν, ὥστε σχεδὸν ἐπάγωσε τὸ αἷμα εἰς τὰς φλέβας μας. Εἶχε θραυσθῇ ὁ μέγας ἱστός...

Φωναὶ πλοίαρχου, ναυτῶν, θέρυες, ἀνεδοκατεβάσματα, θρήνος γυναικῶν, παίδων, τρόμος, ναυτιάς, ἐμετοί... Φεῦ! τί νύξ ἦτο ἐκεῖνη! καὶ νύξ, ἂν καὶ ἦτο ἡμέρα ἀκόμη...

Ὅλοι ἤθελον νὰ ἀναβῶσιν εἰς τὸ καταστρώμα, ἵνα προσπαθήσωσι νὰ σωθῶσιν... ἀλλὰ τίς ἠδύνατο νὰ σταθῇ εἰς τοὺς πόδας τοῦ, νὰ κινηθῇ, νὰ βαδίσῃ, νὰ περιπατήσῃ, νὰ ἀναβῇ τὴν κλίμακα, διὰ νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὸ κατὰστρώμα;... Φεῦ! οὐδεὶς.

— Θεέ μου! σώσον μας... ἐφώναξεν ἀπελπίς ὁ ἱατρός μὲ θρηνώδη φωνήν, καὶ ἤκούετο ὁ κρότος τῶν δδόντων του, συγκρουομένων τῶν σιαγόνων του...

— Ποῦν Θεὸν φωνάζεις, Ἰατρέ; τῷ εἶπεν ὁ γέρον.

ἐκείνον, τοῦ ὁποῦ πρὸ ὀλίγου ὅριζες τὸν ἄγιον λόγον καὶ ἐμυκτήριζες τὰς αἰωνίους ἀληθείας;

— Ἡμαρτον! ἐφώναξεν ὁ τλήμων, ἡμαρτον! Ποῖος μὰς ἐδίδαξε ποτε τὰς θείας ἀληθείας Του μὲ ἀποδείξεις ψηλαφητάς, ὅπως σεῖς πρὸ ὀλίγου;... Εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θὰ εἶμαι, ὁποῖος ἦμην... Ἀρκεῖ νὰ σωθῶμεν μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ... Θὰ γίνω νέος ἄνθρωπος, θὰ ἀναγεννηθῶ...

Δεύτερον κρῖν, ἀπαίτιον, ἤκούσθη... Τὸ ἀτμόπλοιο ἀνεποδογύρισε σχεδόν. (Ἀλολουθεῖ)

Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

(κατὰ μετάφρασιν)

Η ΝΕΟΤΗΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΕΧΡΙ
ΤΩΝ ΠΕΙΡΑΣΜΩΝ ΑΥΤΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Αἱ παραδεδογμέναι ἀλήθειαι.

Ἐξ ὅσων μέλλουσι νὰ λεχθῶσι, προκύπτει, ὅτι αἱ σελίδες αὗται προϋποθέτουσι τὴν ἀποδοχὴν τῶν δογματικῶν ἀληθειῶν τῆς θρησκείας καὶ βασιζοῦσι τὸ θάρρος των εἰς τὰς εὐσεβῶς διατεθειμένας καρδίας.

Ὅτε ἐπιλαμβανόμεθα νὰ μελετήσωμεν τὸν βίον τοῦ Ἰησοῦ, ὁ σκεπτικισμὸς μὰς ζητεῖ νὰ ἀπεκδυθῶμεν ὅλας τὰς θρησκευτικὰς ἡμῶν πεποιθήσεις. Θέλει νὰ λησμονήσωμεν, ὅτι ὑπάρχει Θεὸς προσωπικός, ὅστις ἐδημιούργησε τοὺς οὐρανούς καὶ τὴν γῆν, καὶ ὅστις εἰσακούει τὰς προσευχὰς τῶν τέκνων του. Μὰς ζητεῖ νὰ λησμονήσωμεν, ὅτι ἔχομεν Θεόν, ὅστις ἐρχεται πρὸς βοήθειάν μας, καὶ ὅστις, Κύριος ὑπάρχων τῶν κυρίων, μὰς ἀπελευθερώνει ἐκ τοῦ θανάτου. Θέλει νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἀνυπόστατον τὸ ὅτι ὁ Θεὸς ἐδημιούργησε τὰ καθαρὰ πνεύματα (τὰ ἄλλα), καὶ κατέστησε τὸν ἑαυτὸν τοῦ γνωστοῦν εἰς ἡμᾶς διὰ τῶν λόγων του καὶ διὰ τῶν ἔργων του. Θέλει νὰ δεχθῶμεν ὡς τι ὁμολογημένον, ὅτι ἡ Ἱερὰ Βίβλος εἶνε βιβλίον ὅμοιον πρὸς δλα τὰ ἄλλα, γράφον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ νὰ ἀπορίψωμεν ἐντελῶς τὴν βεβαίωσιν τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, ὅτι οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλουν (2 Πέτρ. Α'. 21). Θέλει νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἀδύνατον τὸ ὅτι ὁ Θεὸς ἐνεργεῖ θαύματα· νὰ δεχθῶμεν τέλος ὡς πρῶτα αὐτονόητον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦτο πρᾶγματι ἄνθρωπος πολὺ καλός, πολὺ γλυκὺς, σοφὸς καὶ εὐσεβὴς διδάσκαλος τοῦ λαοῦ, ἀλλ' οὐδὲν πλεον. Ὁρεῖλομεν κατὰ ταῦτα νὰ ἀποβάλωμεν ἀπὸ τοῦ πνεύματός μας τὸ ὅτι ἀληθὺς εἶνε Θεὸς γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Πατρὸς πρὸ πάντων τῶν αἰώνων καὶ ἅμα κληθὼς ἄνθρωπος γεννηθεὶς ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, εἰς ἐκάστην μαρτυρίαν τῆς Γραφῆς, ὀφείλομεν νὰ ἐπαναλαμβάνωμεν τὴν ἐρώτησιν τοῦ ἀρχιερέως ὁριως, τί ὅτι Θεὸς εἶπε

τοῦτο; καὶ νὰ πιστεύωμεν εἰς τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἀποκρίνεται: βεβαίως ὅχι! καὶ συμψήφως πρὸς τὸ ὁποῖον ἡ ἀλήθεια εἶνε ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον ἐκείνου. τὸ ὁποῖον διδάσκει ἡ ἀγία Γραφή ὀφείλομεν τέλος νὰ λησμονήσωμεν πᾶν ὅ,τι ἀπὸ νεότητός μας ἐθεορήσαμεν ὡς ἱερὸν. Ἐπὶ τοῖς ὅροις τούτοις, ἡ ἀπιστία θὰ μὰς ἀποδείξῃ, ὅτι αὐτὴ ἔχει δίκαιον.

Ἀλλ' ἐάν, δεχόμενοι τοὺς ὅρους αὐτούς, ἐγκαταλίπωμεν πᾶν ὅ,τι ἀπετέλεσε μέχρι τοῦδε τὴν παρηγορίαν ἡμῶν ἐν τῇ ζωῇ καὶ τὴν ἐλπίδι ἡμῶν κατὰ τοὺς ἀγῶνας μας, ἡ προσπάθεια τοῦ νὰ μὰς δεῖξωσι μετὰ τὰς ἀπαρνήσεις ταύτας τὸ δίκαιον τῆς ἀπιστίας καὶ νὰ μὰς καταστήσωσιν ἀπίστους, θὰ ἦτο κόπος χαμένος, ἀφοῦ ἠθέλωμεν εἶσαι ἀπίστοι ἤδη.

Ἐπομένως δὲν θὰ ἀρῶμεν νὰ ταραχθῇ ἡ πίστις μας ὑπὸ τῆς ἀπιστίας· ἀπ' ἐναντίας, θὰ μελετήσωμεν, πλήρεις πίστεως, τὴν ζωὴν Ἐκείνου, ὅστις, ὑπάρχων ἐν μορφῇ Θεοῦ (Φίλιπ. ΙΒ'. 6), παρεκινήθη ὑπὸ τῆς οἰκτιρμονος ἀγάπης του νὰ περιβληθῇ τὴν εὐτελὴ ἡμῶν ἀνθρωπίνην φύσιν, ὅπως μὰς καταστήσῃ μακάρια τέκνα τοῦ Θεοῦ (2 Κορινθ. Η'. 9) Δεχόμεθα κατ' ἀκολουθίαν ὡς ἀληθῆ καὶ ἐντελῶς βάσιμον ταύτην τὴν ὁμολογίαν τοῦ Πέτρου· Σὺ εἶσαι ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος (Ματθ. ΙΣΤ'. 16). Ὅθεν δὲν κρίνομεν ἀναγκαῖον ν' ἀποδείξωμεν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν ἐν σαρκί (2 Ἰωάν. 7), καὶ ὅτι αὐτὸς ὁ ὅτις ὁ Ἰησοῦς εἶνε ὁ ἀληθὺς Θεὸς καὶ ἡ αἰώνιος ζωὴ (1 Ἰωάν. Ε'. 20)· ἀλλὰ πιστεύομεν εἰς τὴν μαρτυρίαν τῆς ἀγίας Γραφῆς, καὶ ἐλπίζομεν, ὅτι οἱ ἀναγνώσται οἱ μὴ ἠνωμένοι ἀκόμη μετὰ τοῦ Χριστοῦ διὰ πίστεως ζωῆς, θὰ ἀναγνωρίσωσιν, εὐθὺς ὡς πλησιάζωσιν εἰς τὸ θεῖον πρόσωπόν Του μὲ καρδίας διψώσας, ὅτι τὸ ὅ,τι, τὸ ὁποῖον προσφέρει ὁ Ἰησοῦς, κατευνάζει αἰωνίως πᾶσαν δίψαν, καὶ θὰ γνωρίσωσι μετ' ἡμῶν ἐκ μακαρίας πείρας, ὅτι καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης, ὅτε ἔλεγεν· ἐθεοσάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ Πατρός (Ἰωάν. Α'. 14). Ἔστε βέβαιοι ὅτι Ἐκεῖνος, ὅστις ὑπεσχέθη νὰ μὴ σῶσῃ τὸν σπινθῆρα, ὁ ὁποῖος καπνίζει ἀκόμη, εἶνε πιστός. Θὰ ἀναρριπίσῃ ἐν ὑμῖν τὸν σπινθῆρα ἐκείνον διὰ τῆς πνοῆς τοῦ στόματός του, ὅπως ἀναφωνήσῃ μετὰ τῶν μαθητῶν τῆς Ἐμμαούς· οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς Γραφάς; (Λουκ. ΚΔ'. 32. 33.)

Ὅταν ὁμιλῶμεν περὶ Θεοῦ, ἔχομεν ὅπ' ὅψιν μας τὸν Θεὸν τὸν προσωπικὸν καὶ ζῶντα, ὅστις ἐδημιούργησε τοὺς οὐρανούς καὶ τὴν γῆν, τὸν Πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐχομεν ὅπ' ὅψιν μας, συμψήφως πρὸς τὴν καθαρὰν πίστιν τῆς Βίβλου, τὸν Θεόν, ὅστις ἐνεργεῖ θαύματα, τὸν Κύριον τῶν Κυρίων, ὅστις καὶ μετὰ τὰς κατανοήσεις μας, ὑψοῦται ἀπείρως ὑπερῶν ἡμῶν, ἀλλὰ τὸν ὁποῖον νοοῦμεν ἐν τούτοις ὡς ἐγὼ προσωπικόν, πρὸς ὃ δυνάμεθα ν' ἀπευθυνόμεθα μὲ νίκην ἐμπιστοσύνην, δταν μάλιστα ὁ Θεὸς οὗτος ἀποκαλύπτῃται, ἐν ταῖς ἀγίαις Γραφαῖς καὶ ἐν ταῖς ἐργοῖς του, ἐν τριῶν προσώποις· ὡς

Πατήρ, ὡς Υἱός, ὡς ἄγιον Πνεῦμα, μένων ἐν τοῖς αὐτοῖς Εἰς μόνος καὶ μὴς θείας οὐσίας, ὡς δτε λέγει πρὸς τὸν λαόν του· Ἄκουε, Ἰσραὴλ, κύριος ὁ Θεός ἡμῶν Κύριος εἷς ἐστι (Δευτ. ΣΤ'. 4).

Δὲν προτιθέμεθα ποσῶς νὰ ἀποδείξωμεν, ὅτι ἡ Ἁγία Γραφή ὄχι μόνον ἐμπεριέχει τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' εἶνε αὐτός οὗτος ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· εἰμεθα πεπεισμένοι περὶ τούτου, καὶ κλίνομεν ταπεινῶς μετὰ πίστεως ἐνώπιον αὐτῆς. Πόθεν γνωρίζομεν τοῦτο; — Ὁ ὦν ἐκ τοῦ Θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει (Ἰωάν. Η'. 47). Τὴ πρόστατα τὰ ῥήματα τῆς ἐμῆς φωνῆς ἀκούει (Αὐτ. Ι'. 27). Πᾶς ὁ ὦν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς (Αὐτ. ΙΗ'. 38).

Ἡ Γραφή ἀποδεικνύεται ἀφ' ἐαυτῆς λόγος Θεοῦ πρὸς πάντα ἄνθρωπον, ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ὁποῖου δὲν ὑπάρχει δόλος (ψαλμ. ΑΒ'. 2), διὰ τῆς ἀμέστου μαρτυρίας τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Πιστεύομεν εἰς τὴν ἁγίαν Γραφήν, διότι ἡ ἐκδοκία συνειδήσεως, τὴν ὅποian ἔχομεν περὶ τοῦ Θεοῦ, μαρτυρεῖ περὶ αὐτῆς, διότι αὕτη μᾶς δίδει τὴν κλειδα τῆς ἱστορίας τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, τὸν ὅποιον εὐρίσκομεν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς, διότι αὕτη μᾶς παρέχει τὸν λόγον τοῦ αἰνίγματος τῆς ὑπάρξεώς μας καὶ ἱκανοποιεῖ ἐντελῶς τὰς κατανύξεις καὶ τὰς ἐλπίδας τῶν ψυχῶν μας.

Δὲν θὰ ζητήσωμεν νὰ ἀποδείξωμεν ποσῶς, ὅτι τὰ θαύματα, τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ, ἐτελέσθησαν πραγματικῶς. Δὲν θὰ ἀφίσωμεν νὰ κλονισθῇ ἡ πίστις μας ὑπὸ τῶν ἀποφάνσεων λεπιτολόγου ἀπιστίας, κατὰ τὴν δόξαν τὰ θαύματα ἦσαν ἀδύνατα καὶ θὰ ἀντέκειντο πρὸς τοὺς νόμους τῆς φύσεως, τοὺς τεθέντας ὑπὸ τοῦ Δημιουργοῦ. Γνωρίζομεν, ὅτι οὐδὲν ἀδυνατεῖ παρὰ τῷ Θεῷ (Λουκ. Α. 37), ὅτι ἡ χεὶρ τοῦ Κυρίου δὲν εἶνε βραχεία, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ λυτρώνη (Ἠσ. ΑΘ'. 1), ὅτι Θεὸς ἡμῶν εἶνε ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ κάμνει, ὅτι τῷ εἶνε ἀρεστόν. Γνωρίζομεν, ὅτι ὁ Θεὸς ἡμῶν δὲν ἁμιλλάει πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὅτις, ἀφοῦ κατασκευάσῃ μηχανήν τινα καὶ τὴν θέλῃ εἰς κίνησιν, ἀπέρχεται καὶ ἱγκαταλείπει εἰς ἐαυτὸ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν του· ἀλλ' ἀφοῦ ἰδῇ δημιουργῆσαι τὸν κόσμον διὰ τοῦ δυνατοῦ Λόγου του, ὁ Θεὸς τὸν διατηρεῖ καὶ τὸν συκρατεῖ δι' αὐτοῦ τούτου τοῦ Λόγου του (Ἐβρ. Α. 3). Ἐὰν ὁ Θεὸς τὸν ἐγκατέλειπε, τὸ ἔργον του ἦθελε καταστραφῇ ἁμέσως. Καὶ τοῦτο, διότι τὸ σύμπαν ὀφείλει τὴν δημιουργίαν του ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν παντοδύναμον ἰσχὺν τοῦ Θεοῦ Λόγου.

Ἡ φύσις, μὲ τοὺς ὀργανικοὺς νόμους τῆς, δὲν εἶνε μηχανὴ φθαρτὴ, ἥτις σταματᾷ ἅμα ὡς τὰ μηχανήματα τῆς δὲν συναρμολογῶνται συνεχῶς τὰ μὲν πρὸς τὰ δέ. Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς δημιουργίας τῆς ὕλης, τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐπεφόρετο ἐπὶ τῶν ὕδατων. Αὕτη ἡ ἐπικαθίσις τοῦ πνεύματος δὲν συνίσταται εἰς ὀλικὴν τινα αὐτοῦ ποσότητιν, ἀλλ' εἰς δύναμιν, ἥτις κυβερνᾷ, ζωογονεῖ καὶ γονιμοποιεῖ τὴν ὕλην αὕτη ἡ θεία δύναμις, ἥτις ἐκπενεργεῖ ἐπὶ τῆς ὕλης, εἶνε ἡ ζωὴ πηγὴ τῶν δυνάμεων καὶ τῶν φυσικῶν

νόμων. Ἡ φύσις δὲν εἶνε πρᾶγμα τι ἐγκαταλειμμένη εἰς ἐκτετακτὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ· ἀλλ' εἶνε δλόκληρος ὑποταταγμένη εἰς τὴν δύναμιν του, ἥτις χαράσσει εἰς τὸν αἶρα, εἰς τὰ νέφη καὶ εἰς τοὺς ἀέμους τὴν ὁδὸν των, καὶ τὰ κάμνει νὰ συντρέχωσιν εἰς τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὸ καλὸν τῶν τέκνων του ἐπὶ τῆς γῆς.

Θὰ ἡδύνατο νὰ προβληθῇ ἡ ἐρώτησις, ἐὰν ὁ Θεὸς δὲν δύναται νὰ στείλῃ τὴν βοήθειάν του πρὸς τὰ τέκνα του διὰ τῶν φυσικῶν νόμων, τοὺς ὁποίους ἔταξεν. Ἐὰν ὁ Θεὸς προστρέχῃ εἰς μέσα ἔκτακτα, δὲν ἀποδεικνύει τοῦτο ὅτι ὑπάρχουσιν ἐλλείψεις ἐν τῇ τάξει τῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησεν; Αὐτὰ ταῦτα τὰ θαύματα, ταῦτα τὰ ἔκτακτα μέσα, τὰ ὁποῖα ὁ Θεὸς μεταχειρίζεται, δὲν φαίνονται δεικνύοντα ἀτέλειαν ἐν τοῖς νόμοις τῆς φύσεως;

Αἱ ἐρωτήσεις αὗται θὰ ἦσαν ἐντελῶς εἰλογοί, ἐὰν ἡ δημιουργία παρέμενε τοιαύτη ὅποια εἶχεν ἐξέλθει ἐκ τῶν παντοδυνάμων χειρῶν τοῦ Θεοῦ, τοῦτέστι λίαν καλὰ· ὁ ἄνθρωπος δὲν θὰ εἶχε γνωρίσει τὴν ταλαιπωρίαν, διότι δὲν θὰ εἶχεν ἁμαρτήσῃ, καὶ εἰς ἁγίαν τινὰ κοινωνίαν μετὰ τοῦ οὐρανοῦ Πατρός του, θὰ ἐδέσποζε τῆς φύσεως, συμφώνως πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ Δημιουργοῦ του (Γεν. Α'. 28). Δὲν θὰ ὑπῆρχε τότε καμμία δυσαρμονία οὔτε μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου οὔτε μεταξὺ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς φύσεως. Ἀλλ' ἡ ἀρχικὴ καθαρότης καὶ ἀρμονία διεταράχθησαν ὑπὸ τῆς δυνάμεως τοῦ κακοῦ· ἔνεκα τῆς ἁμαρτίας τοῦ ἀνθρώπου, ἡ κατὰρα τοῦ Θεοῦ βάρυνε τὴν γῆν (Γεν. Γ'. 17), καὶ ἡ δημιουργία ὑπετάγη εἰς τὴν ματαιότητα (Ρωμ. Η'. 20, 21). Ἀπὸ τῆς κατὰ τοῦ Θεοῦ ἀνταρσίας του, ἡ ἐπὶ τῆς δημιουργίας δεσποτικὴ ἀφῆρθε ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τὴν αἰσθανθῇ αὐτὸς τὴν ἰδυνάμειαν του καὶ τὴν ἀθλιότητά του· ὅλη ἡ φύσις, ἥτις τὸν περιστοιχίζει, τὸν ἀναγκάζει νὰ παραδίδηται εἰς ἐργασίαν ἐπιμοχθον χάριν τῆς συντηρήσεώς του, ὅπως ὁ κάματος οὗτος τὸν ταπεινώνει, τὸν κάμνῃ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ ἁμαρτήμα του, καὶ τὸν παρασκευάζῃ εἰς τὸ νὰ ἀναζητῇ τὸν ψυχικόν του ἁγιασμόν. Ὅλον τοῦτο δὲν εἶνε μόνον ἡ συνέπεια τοῦ ἁμαρτήματος, ἀλλὰ καὶ παιδεία καὶ ἱερὰ ἡθικὴ ἀγωγή διαταχθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

(*Ἐπεται τὸ τέλος τοῦ α'. κεφαλαίου)

ΑΡΘΡΟΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ἈΛΗΘΕΙΑΣ,
ΚΑΤΑ ΤΟΥ
ΤΡΙΣΥΝΘΕΤΟΥ ΤΟΥ Κ. ΜΑΚΡΑΚΗ

Περὶ τῆς ἀληθείας καὶ οὐθῆς ἐρμηνείας
τῆς πλάσεως καὶ συστάσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀνερευνῶντες ἐσχάτως ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ἡμῶν, εὐρόμεν φύλλον τοῦ ἐπισήμου ὀργάνου τοῦ οἰκουμένου Πατριαρχείου, τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας, ἐν ᾧ ἐλέγχεται ἡ περὶ τρισύνθετου πλάνης τοῦ κ. Μακράκη.

Ἐπειδὴ τὰ παρ' αὐτῆς προσαγόμενα ἐπιχειρήματα περὶ τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος εἶνε τοσβάρώτατα καὶ ἐκπροσωποῦσι τὴν γνώμην τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καθήκον ἡμῶν ἐκρίναμεν ν' ἀναδημοσιεύσωμεν αὐτὸ τοῦτο μὲν, ὅπως ἐννοήσῃ αὐτὸς ὁ κ. Μακράκης σαφέστερον τὴν γνώμην, ἥτις κρατεῖ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις περὶ μιάς τῶν ἑμμενότερων δοξασιῶν του, καὶ ἀντὶ αὐθαδῶν καὶ ἀδίκων κατ' ἄλλων ἐπιθέσεων ἐπιμεληθῇ τὰ ἴδια του ἔλκη· τοῦτο δέ, ὅπως διαφωτισθῶσι τινες τῶν ἀκολουθούντων αὐτὸν καλῶς τῇ πίστει, ἐμπίπτοντες εἰς ἀλλόκοτον ἄστοπον. Ἐνθ' ἀληθεῖ κατακρίνουσι τοὺς περὶ τὸν Ἀρνέλλον καὶ Χριστογιαννόπουλον, ἐπὶ τῷ ὅτι ἀκολουθοῦσιν ἀνθρώπους ἀποκηρύττοντας τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Ἀρχὰς καὶ πλυνόμενους, ἀκολουθοῦσιν αὐτοὶ τὸν κ. Μακράκην, ὅστις καὶ εἰς σχίσμα εἶνε πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς ὁ ἀποδείξωμεν καὶ αὐτοῖς, καὶ δοξασίας ἔχει ἀποκηρυχθείσας καὶ κατακριθείσας ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἰδοὺ τὸ ἐν λόγῳ ἄρθρον τῆς Ἐκκλησίας. Ἀληθείας.

Ἀνεγνώμεν ἐν τινι ἐβδομαδιαίᾳ ἐφημερίᾳ τῶν Ἀθηνῶν, ἐν τῷ «Λόγῳ» τὰ ἑξῆς:

Καὶ ἐπλάσαν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀνοήν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζώσαν. (Γεν. κεφ. β'. 7). Τὸ πρόσωπον εἰς τὸ ἐμφύσησεν ὁ Θεὸς τὴν πνοὴν τῆς ζωῆς εἶνε ὁχι τὸ σῶμα, διότι αὐτὸ δὲν εἶνε πρόσωπον, ἀλλὰ τὸ ἐ γ ὡ, ἡ ψυχὴ, ἥτις γίνεται πρόσωπον, ἥτοι νοητικὴ καὶ βουλητικὴ οὐσία. Λοιπὸν ἐπὶ τῆς ψυχῆς ὁ Θεὸς ἐμφύσησεν πνεῦμα λογικῆς καὶ ἠθικῆς ζωῆς, καὶ ἡ ψυχὴ γίνεται νοητικὴ καὶ βουλητικὴ. Ἀλλὰ τὸ ἐμφύσησεν πνεῦμα μίτε μὲ τὸ σῶμα μίτε μὲ τὴν ψυχὴν ταυτίζεται. Διότι αὐτὰ μὲν εἶνε ἐκ τοῦ μηδενὸς δημιουργήματα, ἐκ τοῦ δημιουργηθέντος ὑποκειμένου ὕλικου, τὸ δὲ πνεῦμα ἐκ τῆς τοῦ Θεοῦ αἰδέου οὐσίας. Λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος εἶνε σῶμα, καὶ ψυχὴ ἐν πνεύματι καὶ διὰ τοῦ πνεύματος Θεοῦ, πλασθέντος καὶ διαμορφωμένου εἰς ὅν λογικὸν καὶ ἠθικόν, καὶ ἡ διαμορφώσις αὕτη εἶνε τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ γενέσθαι αὐτόν. Ὡς εἰκὼν δὲ Θεοῦ ὁ ἄνθρωπος εἶνε σῶμα, ψυχὴ, πνεῦμα. Ἀρα τρισύνθετος! Ἐν πνεύματι δὲ Θεοῦ νοῶν καὶ ενεργῶν καὶ πράττων γίνεται Θεοῦ ἐξομοίωμα. Καὶ ὡς εἰκὼν Θεοῦ, καὶ ὡς τέλειον Θεοῦ ἐξομοίωμα ὁ ἄνθρωπος εἶνε τρισύνθετος. Τὸ πνεῦμα νουνεχίζει καὶ ζωογονεῖ καὶ ζωοποιεῖ τούτον, καὶ ἀνυψοῖ εἰς λογικότητα καὶ ἠθικότητα, καὶ τοῦτου ἄνευ εἶνε κτήνους καὶ οὐχὶ ἄνθρωπος. Γὰ κτήνη δὲν ἀνυψοῦνται εἰς λογικότητα καὶ ἠθικότητα, διότι μίτε τὸν Θεὸν εἰκονίζουσι, μίτε τῷ Θεῷ ἐξομοιοῦνται, ἐπειδὴ δὲν ἔρχονται εἰς κοινωνίαν καὶ συνάφειαν μετὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὡς ὁ ἄνθρωπος. Καὶ τὸ μὲν σῶμα ἡμῶν θοορτὸν ὡς σύνθετον, καὶ διαλύεται διὰ τοῦ θανάτου εἰς τὰ στοιχεῖα τῆς συνθέσεώς του, τὸ δὲ ἐ γ ὡ, ἡ ψυχὴ ἐστὶν ἀδιάλυτος, ἀθάνατος ὡς μονὰς ἀπλὴ καὶ ἀσύνθετος. Νοητικὴ δὲ καὶ βουλητικὴ διασώζει αὕτη διὰ παντὸς τὴν ἐαυτῆς συνείδησιν ἕως ἀθάνατος. (Ἀδού. ἀρθ. 1500 τῆς 28 Ἰανουαρίου 1899).

Ἡ ἀνωτέρω ἐρμηνεία τοῦ «Λόγου» εἶνε ἐσφαλμένη δι' ἐσφαλμένης δὲ ἐρμηνείας ὑποστηρίζεται δοξασία ἐπισκοπικὴ ἐσφαλμένη, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε τρισύνθετος. Ἰδοὺ

ἡ ἀληθὴς τοῦ χωρίου τῆς γενέσεως ἐρμηνεία: «Ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς»· ἥτοι ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἐκ τῆς γῆς χοϊκόν. Ἀλλ' ὁ «Λόγος» ἐρμηνεύει ὅτι ὁ ἐκ γῆς πλασθεὶς ἄνθρωπος δὲν ἦτο μόνον τὸ σῶμα, ἀλλὰ σὺν τούτῳ καὶ ἡ ψυχὴ. Ἐρμηνεύει δηλαδὴ τὴν πρότασιν ὡς ἑξῆς: Ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸν ἄνθρωπον σῶμα καὶ ψυχὴν ἅμα ἐκ γῆς ἁμρότερα καὶ χοϊκά. Ἐκλαμβάνει δηλαδὴ τὴν λέξιν ἄνθρωπος ὡς σημαίνουσαν ἁμρότερα τὰ συστατικὰ τοῦ θεοῦ πλάσματος, τὸ σῶμα ἅμα καὶ τὴν ψυχὴν, ἅτινα θεωρεῖ προελθόντα ἐκ τοῦ χοῦς. Ἡ δοξασία αὕτη καὶ ἡ ἐρμηνεία εἶνε ἐσφαλμένη. Ἡ λέξις ἄνθρωπος σημαίνει: α') τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἅμα. β') μόνον τὴν ψυχὴν. γ') μόνον τὸ σῶμα. Ἀς σαφηνίσωμεν ταῦτα διὰ παραδείγματα.

α') Ἰδοὺ ἐν γραφικῶν παραδείγματι, ἐν ᾧ ἡ λέξις ἄνθρωπος ἔχει τὴν πρώτην σημασίαν: «Διαφέρει ἄνθρωπος πρόβατον». (Ματθ. 12, 12). Ἐν τῷ παραδείγματι τούτῳ ἡ λέξις ἄνθρωπος σημαίνει τὴν τε ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, διότι κατ' ἁμρότερα συγκρίνεται ὁ ἄνθρωπος καὶ εὐρίσκειται διαφέρειν τοῦ προβάτου καὶ ὑπερέτερος παντὸς ζώου. β') Ἰδοὺ ἄλλα παραδείγματα, ἐν οἷς ἡ λέξις ἔχει τὴν δευτέραν σημασίαν, σημαίνουσα μόνον τὴν ψυχὴν. α') Ὁ ἔσθων ἄνθρωπος ἀνακλινούται. (Β' Κορ. 3, 16). α') Ὁ Θεὸς ὁψὲν ἡμῖν κραταιωθῆναι εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον. (Ἐφεσ. 4, 16). «Βαθεῖα ἡ καρδία, καὶ ἄνθρωπος ἐστὶν (Παροιμ.).

γ') Ἰδοὺ τέλος καὶ ἄλλα παραδείγματα, ἐν οἷς ἡ λέξις φερομένη ἢ νοουμένη ἔχει τὴν τρίτην σημασίαν, σημαίνουσα μόνον τὸ σῶμα. α') Ὁ ἔξω ἄνθρωπος διαφθείρεται. (Β' Κορ. 3, 16). α') Ὁ Δαβὶδ ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη καὶ τὸ μνημα αὐτοῦ ἐστὶν ἐν ἡμῖν. (Πράξ. 2, 29). Ὁ ταφεὶς ἄνθρωπος Δαβὶδ ἐννοεῖται μόνον κατὰ σῶμα. καὶ ὄχι κατὰ ψυχὴν. ἥτις δὲν θάπτεται. Καὶ ἐν τῷ συμβόλῳ δὲ τῆς πίστεως ἡμῶν φέρεται ὅτι ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἑαυτὸν ἑαυτὸν ἀπέθανε καὶ ἐτάφη. Ὁ ταφεὶς εἶνε ὁ ἄνθρωπος, τὸ σῶμα, καὶ ὄχι ἡ θεία ὑπόστασις τῆς ψυχῆς.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ λέξις ἄνθρωπος σημαίνει ἐνίοτε μόνον τὸ σῶμα, οὐδαμῶς ἄρα κωλυόμεθα ὑπὸ τῆς σημασίας τῆς λέξεως νὰ ἐρμηνεύσωμεν τὸ προκείμενον χωρίον· τόδε: «Ὁ Θεὸς ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς» ὡς ἑξῆς: Ὁ Θεὸς ἐποίησε τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἐκ γῆς χοϊκόν.

Μεταβῶμεν ἄθ' εἰς τὴν δευτέραν πρότασιν: «Καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς». Καὶ τὴν πρότασιν ταύτην ὁ «Λόγος» ἐρμηνεύει ὄχι ὀρθῶς, διότι ἐξηγεῖ αὐτὴν ὡς ἑξῆς: α') Ὁ Θεὸς ἐνεφύσησεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου οὐσίαν ζωοποιὸν ἁγίου Πνεύματος. Ἐκ δὲ τῆς μὴ ὀρθῆς ταύτης ἐρμηνείας συμπεραίνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος λοιπὸν εἶνε τρισύνθετος· διότι συνίσταται ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ σώματος τὸ ἐν, ἐκ τῆς οὐσίας τῆς ψυχῆς, τὸ δεύτερον, καὶ ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τὸ τρίτον αὐτοῦ συστατικὸν ἀποτελόσεις.

Ἡ παρερμηνεία αὕτη τοῦ «Λόγου» εἶνε εὐεξέλεγκτος. Τὴν λέξιν πρόσωπον ἐξηγεῖ ψυχὴν. Ἀποδίδει δηλαδὴ

εις τὴν λέξιν ταύτην τὴν σημασίαν, ἣν προσέλαβεν ἐν τῇ θεολογίᾳ καὶ τῇ νεωτέρᾳ ἰδίᾳ φιλοσοφίᾳ. Ἀλλὰ παρὰ τῇ Γραφῇ ἡ λέξις σημαίνει κυρίως τὴν ἐξωτερικὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐμπροσθέντος τῆς κεφαλῆς, ἡ καὶ κατ' ἐκτασιν ὅλον τὸ σῶμα, τὴν ἐξωτερικὴν καὶ ἐμπροσθίαν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς ἢ ἄλλου τινὸς πράγματος, τὴν πρόσφιν, τὸ ἐνώπιον, τὰ ἄτομα ἢ τὰς μονάδας τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ πλῆθους, καὶ τὰ τοιαῦτα συνάθως· μάλιστα ἡ λέξις πρόσωπον λαμβάνεται κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τὴν ψυχὴν. Οὕτω γέγραπται, «Ἀνθρώπος ἐμβλέψεται εἰς πρόσωπον, ὃ δὲ Θεὸς εἰς καρδίαν». Καὶ ἐν τῇ Δ' πρὸς Θεσσαλονικεὺς φέρεται, «πρόσωπῳ καὶ οὐ καρδίᾳ». (3, 17).

Τὴν δὲ λέξιν πνοὴ ἐξηγεῖ ὁ «Λόγος» ὡς σημαίνουσιν οὐσίαν Ἁγίου Πνεύματος, τρίτον τοῦ ἀνθρώπου συστατικόν. Καὶ ἡ ἐξήγησις αὕτη εἶναι ἐπίσης ὀχι ὀρθή. Διότι ἂν πᾶς εὐσεβὴς ἄνθρωπος εἶχεν οὐσίαν Ἁγίου Πνεύματος συστατικόν του, ὡς τὸ σῶμά του καὶ ὡς τὴν ψυχὴν του, ἐπειδὴ ἕκαστον σῶμα ἀνήκει εἰς ἓνα καὶ μόνον ἄνθρωπον, καὶ οὐδενὸς ἄλλου εἶναι ἅμα τὸ αὐτὸ συστατικόν, καὶ ἐπειδὴ ἕκαστη ψυχὴ ἀνήκει εἰς ἓνα ἐπίσης καὶ μόνον ἄνθρωπον, καὶ δὲν εἶναι ἅμα ἡ αὐτὴ συστατικὴ καὶ ἄλλου ὁμοίως ἀνθρώπου, διὰ τοῦτο καὶ τὸ πνεῦμα ἕκαστου, ἂν ᾔηται καὶ τοῦτο συστατικόν τοῦ εὐσεβοῦς ἀνθρώπου, θὰ ἀνήκειν εἰς ἓνα καὶ μόνον ἄνθρωπον, καὶ δὲν θὰ ἦτο ἅμα τὸ αὐτὸ καὶ ἄλλου ἀνθρώπου συστατικόν. Ἀλλὰ τότε θὰ συνέβαινε τὸ ἐξῆς ἄτοπον· ὅτι ἄνθρωποι, τόσαι καὶ οὐσίαι Ἁγίου Πνεύματος θὰ ὑπῆρχον, κατωρισμένοι ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἀπὸ τῆς πηγῆς αὐτῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ, ὅπου οὐσία, ἐκεῖ καὶ ὑπόστασις, θὰ συνέβαινε ὥστε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα νὰ μὴ εἶχε μίαν πλάν ὑπόστασιν, ἀλλὰ νὰ ἦτο μυριοὑπόστατον καὶ διαιρετόν, ἐνῷ κατ' ἀλήθειαν ἔχει μίαν μόνον ἀδιαίρετον ὑπόστασιν. Καὶ δὲν θὰ εἶχομεν τότε ἐν τῷ Θεῷ Τριάδα ὑποστάσεων μιᾶς ἀδιαίρετου οὐσίας, ἀλλὰ θὰ εἶχομεν πληθὺν ὑποστάσεων διαιοτῆς καὶ μεθεκτῆς οὐσίας, ἐνῷ ἡ οὐσία οὐσία εἶναι ἀμετέκτος καὶ ἀμετάδοτος. Οὕτω λοιπὸν τὸ τρισύνθετον ἐξελέγχεται· ἀνιπίπτον πρὸς τὸ ὕψιστον καὶ πρῶτον τοῦ χριστιανισμοῦ δόγμα, πρὸς τὸ τρισυνόστατον καὶ ἀδιαίρετον τῆς Θεότητος.

Ποία λοιπὸν ἡ ἀληθὴς ἐρμηνεία τοῦ γραφικοῦ χωρίου, ὅτι ὁ Θεὸς ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου πνοὴν ζωῆς; Αὕτη, ὅτι ὁ Θεὸς ἐνήργησεν ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου, ὅπερ ἦτο πῶς ἀψυχον, ἄζωον, ἄπνουν· ἡ δὲ παντοδύναμος θεία ἐνέργεια κατέστησε τὸν ἄνθρωπον ἐμψυχον, ζῶντα, ἐμπνουν. Ὁ ἄνθρωπος ἐνεφυσάθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἄπνους ὢν, ἀνέπνευσε, καὶ ἄζωος ὢν, ἐζωοποιήθη, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν, ὅπερ σημαίνει ὅτι οὕτως ἐνεψυχώθη καὶ ἐζήσεν. Ὡστε ἡ μὲν πρώτη τοῦ γραφικοῦ χωρίου πρότασις σημαίνει τὴν πλάσιν τοῦ σώματος· ἡ δὲ δευτέρα σημαίνει τὴν ἐμψύχωσιν καὶ ζωοποίησιν αὐτοῦ· ἡ δὲ τρίτη παριστᾷ τὸν ἄρτιον καταρτισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς. Ὁ Θεός, ἐμφυσήσας ἐμψύχων ζωοποιόν, κατέστησε τὸν ἀψυχον καὶ ἄζωον ἄνθρωπον ἐμψυχον καὶ ζῶντα.

Τί δὲ εἶναι ἡ ἐμφύσησις; Ἐνέργεια Θεοῦ. Καὶ τί εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας ταύτης; Ἡ ἐμψύχωσις καὶ ζωοποίησις τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου, ἡ παραγωγή ψυχῆς ἐν τῷ σώματι. Ἡ δὲ ψυχὴ παρήχθη τότε διὰ τῆς ἐμφυσήσεως· δὲν προῦπῆρχε πρὸ ταύτης· διότι ἡ δοξασία περὶ προϋπάρξεως τῶν ψυχῶν εἶναι λογικῶς μὲν ἀσύστατος, ἐκκλησιαστικῶς δὲ ἀποκεκρυμμένη. Ἡ δὲ λέξις πνοὴ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ σημαίνῃ οὐσίαν Ἁγίου Πνεύματος· διότι τότε ἡ θεία οὐσία θὰ ἦτο διαιρετὴ καὶ μεθεκτῆ,

ὅπερ ἄτοπον καταδείχθη. Ἐν λοιπὸν καὶ μόνον μένει πρὸς παραδοχὴν, ὅτι ἡ θεία ἐνέργεια τῆς ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου ἐμφυσήσεως παρήγαγε τὴν ψυχὴν, τὴν πνευματικὴν οὐσίαν καὶ νοητικὴν καὶ συναισθητικὴν καὶ βουλευτικὴν καὶ κατ' εἰκόνα Θεοῦ καὶ δεκτικὴν τῆς πρὸς Θεὸν ὁμιώσεως. Οὕτω πρῶτον ἡ αὐτὴ παντοδύναμος θεία ἐνέργεια παρήγαγεν ἄνευ σώματος τὰς πνευματικὰς οὐσίας τῶν ἀγγέλων.

Ὅτι δὲ ὁ ἄνθρωπος εὐρίσκεται εἰς σχέσιν καὶ κοινωνίαν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸ θεῖον Πνεῦμα τοῦτο εἶναι ἄλλο ζήτημα· τοῦτο εἶναι λογικὴ καὶ γραφικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ ἀναντίρρητος ἀλήθεια. Διότι ὁ ἄνθρωπος καθὼς διὰ τοῦ σώματος του συγκοινωνεῖ πρὸς τὸν ὁλικὸν κόσμον, οὕτω καὶ διὰ τῆς ψυχῆς του συγκοινωνεῖ πρὸς τὸν κόσμον τὸν πνευματικόν. Τὸ ἄπειρον τοῦ Θεοῦ Ἅγιον Πνεῦμα, ἐν καὶ ἀδιαίρετον ἐν, πανταχοῦ δὲ παρὸν οὐσίᾳ καὶ ὑποστάσει, φωτίζει, ἁγιάζει καὶ μορφοῖ τὴν ψυχὴν μεταδίδον εἰς αὐτὴν ἐκ τῶν χαρισμάτων του, ἅπνᾳ καὶ ταῦτα πνεῦμα καλοῦνται, χωρὶς νὰ μεταδίδῃ εἰς αὐτὴν καὶ ἐκ τῆς οὐσίας του τῆς ἀμετέκτου καὶ ἀδιαίρετου. Οὕτω καὶ εἰς ἀληθὴς διδασκαλός, φωτίζει καὶ μορφοῖ τὸν μαθητὴν του, μεταδίδει μὲν εἰς αὐτὸν γνώσεις καὶ ἀρετὰς του, ὅχι ὅμως καὶ οὐσίαν ἐκ τῆς ψυχῆς του, ἥτις εἶναι ἀδιαίρετος καὶ ἀμετάδοτος.

Καθὼς δὲ ὅταν ὁ ἄνθρωπος διὰ τοῦ σώματος αὐτοῦ συγκοινωνῇ παρὰ τοὺς νόμους τῆς ὕγιεινῆς καὶ διαίτητικῆς πρὸς τὰ μιάσματα καὶ δηλητήρια τοῦ ὁλικοῦ κόσμου, νοεῖ καὶ πάσχει καὶ θνήσκει σωματικῶς· καθ' ὅμοιον τρόπον, ὅταν διὰ τῆς ψυχῆς του παρὰ τοὺς νόμους τοῦ Θεοῦ συγκοινωνῇ μετὰ τῶν μειζαρμένων καὶ κακῶν πνευμάτων, νοεῖ ἐπίσης τότε καὶ πάσχει καὶ θνήσκει ψυχικῶς καὶ ἀποκτεννύται καὶ ὑποβάλλει τὸ καθ' ὁμοίωσιν καὶ φθείρει τὰ χαρίσματα τοῦ θείου Πνεύματος πρὸς αἰώνιον αὐτοῦ ὄλεθρον, ἐὰν μὴ προλαβῶν ἀναμορφωθῇ μεταμεληθεὶς καὶ ἀναπλασθῇ.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω καταδεικνύεται ἐμφανῶς ἡ παρερμηνεία τοῦ «Λόγου» καὶ γίνεται ἡ ὀρθὴ ἐρμηνεία τοῦ γραφικοῦ χωρίου περὶ τῆς πλάσεως καὶ συστάσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἣν συνιστῶμεν ἀδελφικῶς πρὸς παραδοχὴν εἰς τοὺς συντάκτας τῆς ἀθηναϊκῆς συναδελφου ἐφημερίδος.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ "ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ,"

ΠΕΜΠΤΗ 10 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Ἐν Πειραιεὶ ὁμιλήσει ἐν τῇ Ζαννείῳ Ὁρφανοτροφείῳ ὥραν 7—8 μ. μ. ὁ κ. Γεώργιος Σ. Μπαρής.

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Ἐν Ἀθῆναις, ἐν τῇ δευτέρᾳ Δημοτικῇ Σχολῇ τῶν ἀρρένων, παρὰ τὰ Γραφεῖα τῆς «Ἀναπλασεως» καὶ τὴν περυσινὴν αἰθούσαν τῶν κηρυγμάτων, ὥρα 6 1)2—7 1)2 μ. μ., ὁμιλήσει ὁ κ. Μιχ. Ι. Γαλανός.

Ἐν Πειραιεὶ, ἐν τῇ Ζαννείῳ Ὁρφανοτροφείῳ, ὥρα 3 1)2—4 1)2 μ. μ., ὁμιλήσει ὁ κ. Κωνστ. Α. Διαλησημῆς.